

Bilaga 7

Miljökonsekvensbeskrivning

ICKE TEKNISK SAMMANFATTNING

Nyköpings och Oxelösunds kommuner har tillsammans tagit fram en ny avfallsplan för år 2017-2024.

Avfallsplanen beskriver bland annat nuvarande avfallshantering, mål för framtidens avfallshantering, åtgärder för att nå målen och uppföljning av hur väl målen har uppnåtts. Planen är ett kommunalt upprättat styrdokument som påverkar, och påverkas av, andra kommunala planer och program såsom översikts- och detaljplaner och klimat- och energistrategin.

Avfallsplanen bygger på prioriteringarna som anges i EU:s avfallshierarki, det vill säga att man i första hand bör minska avfallsmängden, i andra hand återanvända produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.

Erfarenheter från livscykelanalyser visar att nyttan ur ett miljöperspektiv är större vid materialåtervinning än vid förbränning. Detta trots att mängden transporter för att lämna sitt källsorterade avfall samt hämtning av avfallsfraktioner bedöms öka. Det är således bättre ur miljöhänseende att återvinna material så många gånger som möjligt innan det förbränns.

Avfallsplanens mål och strategier bidrar också till att uppfylla nationella miljö kvalitetsmål. De nationella miljö kvalitetsmål som berörs i störst utsträckning är "God bebyggd miljö" och "Begränsad klimatpåverkan" som båda bedöms påverkas i positiv riktning till följd av planens genomförande. Avfallsplanens genomförande bedöms inte bidra till att relevanta miljö kvalitetsnormer överskrids. Positiv miljö påverkan bedöms uppstå främst till följd av åtgärder för att utreda och uppföra en ny återvinningscentral där återbruksverksamhet kan utvecklas, informationsinsatser och andra åtgärder för att förebygga avfall, minska matsvinn, öka återanvändning, öka återvinning av avfall, säkerställa att farligt avfall hanteras på säkert sätt, minska nedskräpning samt genomförande av riskklassning av nedlagda deponier. Genomförande av avfallsplanen bedöms medföra bättre resursutnyttjande av avfallet, ökad återvinning samt minskade utsläpp till luft, mark och vatten. Fortsatt kartläggning av nedlagda deponier samt vid behov upprättande av åtgärdsplan för dessa bedöms på sikt medföra minskade utsläpp till mark och vatten samt även minskade utsläpp till luft.

Negativ miljö påverkan bedöms kunna uppstå främst till följd av risk för att behovet kan öka av både tunga transporter och personbilstransporter när mer avfall ska lämnas av hushållen och samlas in som separata avfallslag. Ökad mängd transporter medför ökat utsläpp av främst kväveoxider, koldioxid och partiklar till luft, vilket påverkar luftkvalitet och klimat negativt. Genom åtgärder såsom optimering av hämtningsrutt, krav på förnybara bränslen för hämtningsfordon, ökad tillgänglighet via mobil ÅVC och långsiktiga mål för att minska konsumtionen kan negativ miljö påverkan från transporter begränsas.

Flera åtgärder syftar till att förändra beteenden, exempelvis information för att förebygga avfall, öka återanvändning och öka återvinning av avfall och information om farligt avfall för att sådant avfall ska sorteras och lämnas på ett säkert sätt. Det tar lång tid att förändra beteenden, men på lång sikt, om informationsinsatserna är välplanerade kan det få stor positiv påverkan genom bättre resurshushållning och minskade diffusa utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Sammanfattningsvis bedöms genomförandet av avfallsplanen främst medföra en positiv miljöpåverkan. Det som bedöms vara viktigast att beakta vid genomförande av planens åtgärder är att ha uthållighet beträffande informationsinsatser kring förebyggande av avfall och ökad sortering för återvinning, eftersom det tar lång tid att förändra beteenden.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	6
1.1	BAKGRUND.....	6
1.2	BEHOV AV MILJÖBEDÖMNING	6
2	AVFALLSPLAN FÖR NYKÖPINGS OCH OXELÖSUNDS KOMMUNER	6
2.1	AVFALLSPLANENS SYFTE.....	6
2.2	AVFALLSPLANENS INNEHÅLL.....	6
2.3	AVFALLSPLANENS FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA PLANER OCH PROGRAM	8
3	MILJÖBEDÖMNING AV AVFALLSPLAN.....	9
3.1	BEDÖMNINGSGRUNDER OCH AVGRÄNSNINGAR	9
3.1.1	Miljöaspekter och målområden	9
3.1.2	Geografisk och tidsmässig avgränsning	10
3.2	ALTERNATIV.....	10
3.2.1	Nollalternativet	10
3.2.2	Andra alternativ	11
3.3	MILJÖKVALITETSNORMER	11
3.4	MILJÖKVALITETSMÅL.....	11
4	BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	12
4.1	MÄNNISKORS HÄLSA	12
4.1.1	Nuläge och förutsättningar	13
4.1.2	Negativ miljöpåverkan.....	13
4.1.3	Positiv miljöpåverkan	13
4.1.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan.....	14
4.2	LUFT OCH KLIMATFAKTORER	14
4.2.1	Nuläge och förutsättningar	14
4.2.2	Negativ miljöpåverkan.....	14
4.2.3	Positiv miljöpåverkan	15
4.2.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan.....	16
4.3	MATERIELLA TILLGÅNGAR OCH RESURSHUSHÅLLNING	16
4.3.1	Nuläge och förutsättningar	16
4.3.2	Negativ miljöpåverkan.....	16

Bilaga 7 Miljökonsekvensbeskrivning

4.3.3	Positiv miljöpåverkan	16
4.3.4	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan.....	17
4.4	FÖRORENING OCH EXPLOATERING AV MARK OCH VATTEN	17
4.4.1	Nuläge och förutsättningar	17
4.4.2	Negativ miljöpåverkan.....	18
4.4.3	Positiv miljöpåverkan	19
4.4.4	Alternativ till avfallsplanens förslag att flytta återvinningscentralen.....	19
4.4.5	Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan.....	19
4.5	INBÖRDES FÖRHÅLLANDE MELLAN OVANSTÅENDE MILJÖASPEKTER	20
5	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	20
5.1	BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	20
5.2	NATIONELLA MILJÖMÅL	21
5.3	ÅTGÄRDER MOT NEGATIV PÅVERKAN.....	21
5.4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING.....	21
6	UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA MILJÖPÅVERKAN	21
7	REFERENSER	22

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Nyköpings och Oxelösunds kommuner har tillsammans tagit fram en ny avfallsplan för år 2017–2024.

1.2 BEHOV AV MILJÖBEDÖMNING

Enligt Miljöbalken ska behovet av miljöbedömning bedömas vid ny avfallsplan, eller större ändring av befintlig avfallsplan. Om planens genomförande antas medföra betydande miljöpåverkan ska planen miljöbedömas och miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Syftet med miljöbedömningen är främja hållbar utveckling genom att integrera miljöaspekter i planen. Bedömningen av betydande miljöpåverkan genomförs utifrån 6 kap. Miljöbalken och förordningen (SFS 1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Enligt behovsbedömningen antas genomförandet av den nya avfallsplanen kunna medföra betydande miljöpåverkan. Planen utgår från att aktuella anläggningar drivs vidare med nuvarande inriktning. Planen anger därmed indirekt förutsättningarna för kommande tillstånd för dessa anläggningar. Planen anger förutsättningar för kommande tillstånd för sådan verksamhet som anges i 3 § första stycket och i bilaga 3 i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar. Den verksamhet som avses är Björshults avfallsanläggning.

Miljöbedömning ska därför genomföras och MKB upprättas enligt kraven i 6 kap. Miljöbalken.

2 AVFALLSPLAN FÖR NYKÖPINGS OCH OXELÖSUNDS KOMMUNER

2.1 AVFALLSPLANENS SYFTE

Syftet med att upprätta en ny avfallsplan för Nyköpings och Oxelösunds kommuner är att:

- Ange mål och åtgärder för minskade avfallsmängder och ökad återanvändning samt återvinning.
- Ge en samlad bild av nuvarande avfallshantering.
- Styra utvecklingen av avfallshanteringen så att en hållbar utveckling främjas.
- Vara ett verktyg för att anpassa avfallshanteringen i riktning mot hållbarhet.

2.2 AVFALLSPLANENS INNEHÅLL

Avfallsplanen baseras på Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:6) om innehållet i en kommunal avfallsplan. I avfallsplanen redovisas mål och åtgärder för avfallshanteringen, avfallsmängder, behandling av avfallet, avfallshanteringens miljöpåverkan (föreliggande miljökonsekvensbeskrivning), ekonomi, kommunala styrmedel, organisation, anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall, nedlagda deponier, gällande lagstiftning, nulägesbeskrivning och uppföljning av föregående avfallsplan.

Avfallsplanen bygger på prioriteringarna som anges i EU:s avfallshierarki, det vill säga att man i första hand bör minska avfallsmängden, i andra hand återanvända

produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.

Utifrån bland annat nationella miljömål, den nationella avfallsplanen och aktuell lagstiftning samt diskussioner i avfallsplaneringsprocessen har målområden för avfallshanteringen identifierats.

Övergripande mål, indikatorer, mål och åtgärder har tagits fram inom fyra områden. Nedan anges dessa områden med tillhörande övergripande mål.

1. Människan i fokus

Insamlingssystemet präglas av service, nytta för medborgaren och omtanke om människan. Estetiskt tilltalande lösningar med god tillgänglighet är viktiga förutsättningar för att uppnå samhällets mål på avfallsområdet. Det ska vara lätt att göra rätt!

2. Minskad avfallsmängd och ökad återanvändning

Hushåll och verksamheter bidrar till att minska avfallsmängderna och öka återanvändningen. Förhållandet mellan konsumtion och avfallsmängder förändras genom miljömedvetna val.

3. Minskad miljöbelastning

Avfallets farlighet minskar och hanteringen av farligt avfall säkras. Miljöbelastningen från avfallshanteringsystemet och nedskräpningen minskar.

4. Ökad återvinning

Hushåll och verksamheter sorterar det avfall som uppstår, så att det kan återvinnas på bästa sätt för en hållbar utveckling. Återvinningen av material och näringsämnen ökar.

Ur miljösynpunkt bedöms de viktigaste åtgärderna vara att:

- Utredda och uppföra en ny återvinningscentral i Nyköping. Den nya återvinningscentralen ska ersätta befintlig återvinningscentral på Björshults avfallsanläggning.
- Förebygga avfall och öka återanvändning genom att genomföra informationsinsatser, att arrangera eller skapa förutsättningar för olika aktiviteter och att på olika sätt uppmärksamma den typen av verksamheter samt genom att utveckla återbruksverksamheten.
- Genomföra informationsinsatser för att öka sortering av avfall för återvinning och säkerställa att farligt avfall hanteras på säkert sätt.
- Genomföra riskklassning av nedlagda deponier enligt MIFO-metodik samt vid behov upprättande av åtgärds- och kontrollprogram.

Övriga åtgärder är:

- Flera olika kommunikationsinsatser till olika målgrupper (internt och externt) för att, förutom det som nämns ovan om förebyggande av avfall, återvinning och säker hantering av farligt avfall, även informera för att minska matsvinn, minska nedskräpningen med mera. Befintlig information ska utvecklas och informationen ska göras mer lättillgänglig.

- Utveckla samarbetet inom kommunernas organisationer vid planering för ny bebyggelse för att utforma bra avfallshantering.
- Arbete vid upphandling för att minska avfallsmängder.
- Utbildning av personal.
- Arbete för att öka återanvändningen och minska avfallet i kommunala verksamheter och bolag.
- Utveckla avfallstaxan som styrmedel mot ökad återvinning.
- Aktiviteter för att minska matsvinn.
- Aktiviteter för att öka mängden textilier till återanvändning.
- Utvärdera insamlingsystemet för farligt avfall och vid behov förbättra möjligheterna att lämna farligt avfall på ett säkert sätt.
- Införa ett digitalt system för ruttoptimering för att minska utsläpp från transporter.
- Arbete för att uppnå en bättre slamkvalitet och skapa en hållbar återföring av växtnäring till åkermark.
- Mätning av och åtgärder mot nedskräpning.
- Kvalitetssäkring genom exempelvis plockanalyser och kundenkäter.
- Kontinuerligt samarbete med FTI i syfte att det ska vara en god tillgänglighet och bra skötsel av återvinningsstationer.
- Omvärldsbevakning av system för kommunal insamling av returpapper och förpackningar.

Dessa åtgärder syftar till att minska avfallsmängden, öka återanvändningen, minska miljöbelastningen, öka återvinningen och samtidigt ha människan i fokus. Åtgärderna syftar till positiv miljöpåverkan, men kan även medföra vissa negativa effekter. För att utveckla verksamheten vid återvinningscentralen med bland annat återbruksverksamhet kan den befintliga återvinningscentralen behöva flyttas. Detta tar mark i anspråk, ger upphov till förändrad trafikmängd i närheten av den nya återvinningscentralen samt kan påverka närmiljön i övrigt.

Ökad sortering av avfall kan medföra ökad mängd transporter när olika sorters avfall dels ska samlas in var för sig och dels ska transporteras långa sträckor till olika återvinningsanläggningar.

Miljöeffekter och konsekvenser beskrivs i kapitel 4.

För utförligare information om avfallsplanens innehåll hänvisas till plandokumentet "Avfallsplan för Nyköpings och Oxelösunds kommuner år 2017-2024".

2.3 AVFALLSPLANENS FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA PLANER OCH PROGRAM

Avfallsplanen förhåller sig till andra planer, program och strategier genom att både påverkas av och påverka dessa planer och program. Relevanta planer, program och strategier som kan påverka avfallsplanen och som avfallsplanen kan utgöra underlag till är exempelvis:

- Översiktsplan.
- Fördjupad översiktsplan.
- Detaljplaner.
- Klimat- och energistrategi.
- Miljö- och folkhälsopolicy.
- Tillsynsplan.
- Infrastrukturplan.

3 MILJÖBEDÖMNING AV AVFALLSPLAN

3.1 BEDÖMNINGSGRUNDER OCH AVGRÄNSNINGAR

Syftet med kommunala avfallsplaner är att främja hållbar utveckling. Av denna anledning är påverkan på människors hälsa och miljön i huvudsak positiv vid genomförande av en avfallsplan. Även föreliggande avfallsplan bidrar i huvudsak till positiv miljöpåverkan, detta främst genom att främja hushållningen av naturresurser genom ökade möjligheter till återvinning och återanvändning av hushållens mat- och restavfall, farliga avfall och grovavfall.

3.1.1 Miljöaspekter och målområden

Redovisningen i MKB:n fokuseras på de mest väsentliga miljöaspekterna, se nedan. Dessa miljöaspekter är de aktiviteter eller tjänster inom avfallshanteringen som väsentligen kan påverka miljön. Tyngdpunkten i MKB:n ligger på de avfallsfrågor där Nyköping och Oxelösunds kommuner själva har rådighet över hanteringen och behandlingen av avfallet.

I Miljöbalkens 6 kap. 12 § punkt 6 anges de miljöaspekter som ska beaktas vid miljöbedömning. Av dessa bedöms följande miljöaspekter vara väsentliga för avfallshanteringen:

- Människors hälsa; här behandlas främst åtgärder för att säkra hanteringen av farligt avfall, insamlingens påverkan genom buller samt minskad nedskräpning.
- Luft och klimatfaktorer; här behandlas främst matavfallsinsamlingens bidrag till att ersätta fossila drivmedel, deponigas från Björshults deponin samt transporter.
- Materiella tillgångar och resurshushållning; här behandlas främst åtgärder för att genom ökad service och kundnöjdhet öka andelen materialåtervinning.
- Mark och vatten; här behandlas främst planerade åtgärder för flytt av ÅVC samt åtgärder vid nedlagda deponier.

Enligt 6 kap. 11 § Miljöbalken är det planens genomförande som ska miljöbedömas. Genomförandet av avfallsplanen är planens åtgärder för att nå avfallsplanens fastställda mål. Åtgärderna miljöbedöms utgående från ovan nämnda miljöaspekter.

Påverkan beskrivs övergripande utifrån vad som har bedömts rimligt med hänsyn till planens innehåll och detaljeringsgrad och den kunskap som finns tillgänglig. Det görs ingen djupgående beräkning av konsekvenser, som exempelvis i en livscykelanalys (LCA).

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i kommunal avfallsplan ska det finnas en beskrivning av hur målen i avfallsplanen kan bidra till att de nationella miljökvalitetsmålen respektive de regionala målen nås. Detta kommer att tas med i MKB-dokumentet.

Miljöpåverkan från de anläggningar som finns inom kommunen beskrivs inte i detalj utan detta hanteras inom ramen för tillståndsprövning/anmälningsärendet och tillsyn för dessa anläggningar.

En avfallsplan är ett strategiskt dokument i jämförelse med exempelvis en detaljplan som är en fysisk plan och utfallet av planerade åtgärder i en avfallsplan kan därför vara svårt att bedöma i jämförelse med fysiska åtgärder i en detaljplan.

För att helt uppfylla samtliga långsiktiga mål som slås fast genom avfallsplanen krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket troligtvis inte kan ske under de år som avfallsplanen gäller. Avfallsplanen är ett viktigt steg på vägen för att på lång sikt kunna uppfylla nationella avfallsplanens mål och andra mål som har en koppling till avfallsminimering och avfallshantering.

3.1.2 Geografisk och tidsmässig avgränsning

Miljöbedömning och MKB fokuserar på påverkan i Nyköpings och Oxelösunds kommuner. Avfallshanteringen är dock inte enbart lokal. Transporter till anläggningar utanför kommunerna förekommer i stor utsträckning. Transporternas miljöpåverkan bedöms därför generellt.

Miljöpåverkan som kan antas uppstå till följd av behandling av avfall vid behandlingsanläggningar i andra kommuner hanteras i tillståndsansökan till dessa anläggningar och berörs inte här.

Bedömningen görs i huvudsak av genomförandet av planen fram till det år som ges av tidsperspektivet för de mål som formulerats i avfallsplanen.

3.2 ALTERNATIV

Enligt miljöbalken ska i en MKB "rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas".

3.2.1 Nollalternativet

Nollalternativet avser en situation som kan uppstå om föreslagen avfallsplan inte genomförs. Om inte förslaget till ny avfallsplan genomförs skulle föregående avfallsplan kvarstå och fortsätta gälla.

De flesta åtgärder som beskrivs i föregående plan har genomförts eller behöver revideras med avseende på tidplanen. Det kan konstateras att med nollalternativet skulle ett viktigt verktyg saknas för att tydligt arbeta för minskade avfallsmängder och ökad återvinning av avfall och flera av de positiva effekter som beskrivs skulle riskera att utebli eller försenas. Enligt Avfallsförordningen ska avfallsplanen ses över minst vart fjärde år och vid behov revideras. Nollalternativet innebär därmed att föregående avfallsplan inte skulle uppfylla nu gällande lagstiftning och är således ej ett relevant alternativ.

3.2.2 Andra alternativ

I kapitel 4.4 om mark och vatten kommenteras kortfattat alternativ för planerad flytt av återvinningscentralen på Björshults avfallsanläggning.

3.3 MILJÖKVALITETSNORMER

Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel i miljöbalken som används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Det finns miljö kvalitetsnormer för:

- Fisk- och musselvatten (normer för gräns och riktvärden)
- Vatten (normer för statusklassificering)
- Omgivningsbuller (målsättningsnormer gällande kartläggning och rapportering av bullerkällor)
- Utomhusluft (normer för halter)

Miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsmål beaktas i planen genom att planen som helhet syftar till att främja hållbar utveckling och åtgärderna i synnerhet ska genomföras med syfte att främja en god miljö och människors hälsa.

Miljö kvalitetsnormer för vatten (SFS 2004:660) bedöms ej överskridas till följd av planens genomförande då god miljö kompetens finns inom de delar av kommunernas organisation som ansvarar för bland annat hantering av farligt avfall, driften av Björshults avfallsanläggning och nedlagda deponier. Hanteringen av farligt avfall och driften av Björshult sker enligt verksamhetens tillstånd, särskilda rutiner och med tekniska lösningar som tillsammans ska minimera risken för utsläpp.

Miljö kvalitetsnormer för omgivningsbuller (SFS 2004:675) omfattar kartläggning och åtgärdsprogram för större kommuner och vägar. Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller överskrids.

I Nyköpings och Oxelösunds kommuner är bullernivåerna högst längs E4 samt vid genomfartsgator i tätorterna.

Genomförandet av avfallsplanen bedöms inte bidra till att miljö kvalitetsnormen för luft överskrids.

3.4 MILJÖKVALITETSMÅL

Riksdagen har antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål. Miljö påverkan från avfallshanteringen berör främst miljö kvalitetsmålen:

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Giffri miljö

Etappmålen inom avfallsområdet är:

- Etappmålet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan innebär att insatser ska vidtas senast 2018 så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.

- Etappmålet om byggnads- och rivningsavfall innebär att insatser ska vidtas senast 2020 så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent.

Ett av de tidigare delmålen till miljökvalitetsmålen berörde återföring av näringsämnen från avlopp och bedöms fortfarande vara aktuellt i avvaktan på att ett eventuellt nytt mål som berör denna fråga beslutas. Naturvårdsverket har tidigare, i redovisning av regeringsuppdrag om hållbar återföring av fosfor, föreslagit nya mål. Senast beslutade delmål lyder:

- År 2015 tas minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp tillvara och återförs till produktiv mark, varav minst hälften återförs till åkermark.

Etappmålet till begränsad klimatpåverkan lyder:

- Utsläppen för Sverige år 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990 och gäller för de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Det här innebär att utsläppen av växthusgaser år 2020 ska vara cirka 20 miljoner ton koldioxidekvivalenter lägre för den icke handlande sektorn i förhållande till 1990 års nivå. Minskningen sker genom utsläppsreduktioner i Sverige och i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som mekanismen för ren utveckling.

De föreslagna etappmålen till miljökvalitetsmålen har varit vägledande i processen att formulera mål och åtgärder i avfallsplanen. Sammantaget bedöms miljökvalitetsmålen påverkas i positiv riktning av avfallsplanens åtgärder.

Miljökvalitetsmålet "Begränsad klimatpåverkan" beaktas särskilt genom åtgärder som syftar till att effektivisera transportsystemet och minska användningen av fossila bränslen.

Miljökvalitetsmålet "Giftfri miljö" och "God bebyggd miljö" beaktas särskilt i avfallsplanen genom åtgärder som syftar till att förbättra hanteringen av farligt avfall, förbättra insamlingen av sorterat avfall samt kontrollen av nedlagda deponier.

Miljömålen kan i mindre omfattning även påverkas i negativ riktning av avfallsplanens strategier. Främst gäller det att utökade möjligheter till sortering av avfall kan ge ett ökat antal transporter, vilka ger utsläpp av ämnen som kan påverka klimatet negativt. För att minimera sådan negativ påverkan ska åtgärder för att minska utsläpp från transporter genomföras, exempelvis nytt ruttplaneringssystem.

4 BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Här bedöms hur genomförande av avfallsplanen påverkar miljön och de nationella miljömålen utifrån de föreslagna väsentliga miljöaspekterna för avfallshanteringen. Varje enskilt mål och varje enskild åtgärd kommenteras inte utan en bedömning görs utifrån hur mål och åtgärder inom respektive målområde sammantaget påverkar miljön och de nationella målen.

4.1 MÄNNISKORS HÄLSA

Här behandlas främst åtgärder för att säkra hanteringen av farligt avfall, insamlingens påverkan genom buller samt minskad nedskräpning. Konsekvenser för människors hälsa till följd av negativ påverka på luftkvalitet anges i kapitel 4.2.

4.1.1 Nuläge och förutsättningar

Farligt avfall innehåller ämnen som kan vara skadliga för människor och miljön. Om farligt avfall inte hanteras på ett säkert sätt finns risk för direkt eller diffus spridning av skadliga ämnen och risk för att människor påverkas negativt. Därför är en av avfallshanteringens viktigaste uppgift att skapa förutsättningar för en säker hantering av farligt avfall.

Nedskräpning på offentliga platser upplevs idag vara ett problem i många kommuner och har därför lyfts fram i den nationella avfallsplanen. En del av problembilden kan hänföras till återvinningsstationer och tömning av dessa samt städning. En skräpig offentlig miljö kan ha samband med upplevelse av otrygga¹ miljöer och risk för mindre brott såsom klotter och skadegörelse. Nedskräpning kan även bidra till diffus spridning av farliga ämnen.

Buller uppstår från avfallshanteringens på flera sätt, exempelvis från både insamlingsfordon och hantering av behållare. Buller från avfallshanteringens är dock kortvarig. Buller kan generellt sett ge upphov till störning av människors hälsa genom stress och störd sömn vilket i sin tur kan leda till irritation, trötthet, högt blodtryck och hjärt- och kärlsjukdomar. Det nationella miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö" innefattar att störningar från trafikbuller ska minska.

Avfallshanteringens ger upphov till utsläpp till luft, vilket kan ge effekt på människors hälsa. Hur åtgärder i avfallsplanen påverkar utsläpp till luft behandlas i kapitel 4.2.

Avfallshanteringens ger även upphov till utsläpp till mark och vatten, vilket kan ge effekt på människors hälsa om det sker exponering för farliga ämnen. Hur åtgärder i avfallsplanen påverkar utsläpp till mark och vatten behandlas i kapitel 4.4.

4.1.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ påverkan bedöms kunna uppstå på människors hälsa. Exempel på hur negativ påverkan kan uppstå är genom ökade bullernivåer och luftföroreningar orsakade av avfallstransporter vid insamlingsplatser och på vägnät.

Störande bullernivåer kan upplevas som stressande eller verka sömnstörande för närboende. Effekterna kan vara både kort- och långsiktiga, direkta och indirekta, övergående och permanenta.

Miljökonsekvensernas omfattning av genomförandet av avfallsplanen bedöms som liten, eftersom inga åtgärder påverkar dessa aspekter i någon betydande omfattning.

4.1.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv påverkan bedöms kunna uppstå på människors hälsa genom exempelvis åtgärder för att minska nedskräpning och förbättrad insamling av farligt avfall. Minskad nedskräpning bidrar till positiv upplevelse vid vistelse i områden som är viktiga ur rekreationssynpunkt, samt bidrar till upplevelse av ökad trygghet. Effekterna bedöms bli ökad trivsel i offentliga miljöer. Genom ökad insamling av farligt avfall minskar risken för spridning av farliga ämnen som kan påverka människors hälsa.

¹ Stiftelsen Håll Sverige Rent, www.hsr.se

4.1.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan

För att minska negativ påverkan på människors hälsa kommer bland annat:

- Hänsyn till avfallshanteringen att tas tidigt i processen för fysisk planering av nya bostadsområden och offentliga områden.
- Vid planering av fastighetsnära insamlingsplatser i befintlig bebyggelse tas hänsyn till bland annat risk för buller vid bostäder.

4.2 LUFT OCH KLIMATFAKTORER

Luft och klimatfaktorer omfattar de växthusgaser som bidrar till den globala uppvärmningen och övriga luftföroreningar som är farliga för människa och miljö. Här behandlas främst utvecklad återbruksdel vid ny återvinningscentral, matavfallsinsamlingens bidrag till att ersätta fossila drivmedel, hantering av deponigas vid Björshults deponi samt transporterens påverkan.

4.2.1 Nuläge och förutsättningar

I kommunerna är bakgrundshalter av föroreningar i luften låg. De högsta föroreningsnivåerna finns i tätorterna och föroreningarna utgörs i huvudsak av kvävedioxid och partiklar. För utomhusluft gäller luftkvalitetsförordningen (SFS 2010:477).

Utsläpp från vägtrafik utgör, tillsammans med utsläpp från industrin, en större del av de totala utsläppen av klimatpåverkande gaser. Både personbilstrafik och lastbilstrafik har ökat. Utsläppen har dock inte ökat i samma utsträckning då dagens fordon är mer bränslesnåla och en större andel drivs med förnybara bränslen. Utsläpp av klimatpåverkande gaser i kommunerna utgörs till en mindre del direkt av avfallshanteringen. Avfallshanteringen är idag starkt beroende av transporter, främst transporter med tyngre fordon för insamling av avfall och borttransport till behandlingsanläggning men även av personbilstransporter för avlämning av avfall vid återvinningsstationer och återvinningscentraler. Behandlingsanläggningar finns både inom kommunerna och i närliggande kommuner. Förpacknings- och tidningsavfall transporteras till återvinningsanläggningar på spridda orter i landet, men kan även transporteras utomlands.

Deponigas samlas in på Björshults avfallsanläggning, från deponin. Gassystemet är gammalt och insamlingen optimeras inte. Det finns en ny kompressorstation och fackla. Det pågår en förstudie över hur systemet ska renoveras.

4.2.2 Negativ miljöpåverkan

Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimatfaktorer. Detta bedöms kunna uppstå främst på grund av åtgärder som syftar till att förbättra insamlingen av hushållsavfall, exempelvis genom ökad källsortering som kan öka behovet av både tunga transporter och personbilstransporter när mer avfall ska lämnas av hushållen till exempelvis återvinningsstationer för att sedan transporteras vidare av tunga fordon, varje avfallsslag för sig.

Miljöeffekterna av ökade transporter är ökat utsläpp av främst kväveoxider, koldioxid och partiklar till luft, vilket påverkar luftkvalitet och klimat negativt.

Negativ miljöpåverkan bedöms även kunna uppstå om deponigas läcker från tidigare deponerat avfall inom Björshults avfallsanläggning. Deponigas innehåller bland annat metangas, som är en klimatpåverkande gas.

Miljökonsekvenser på människans hälsa kan bli exempelvis att fler får nedsättning av lungfunktion och cancer. Konsekvenserna på miljön kan bli förhöjd temperatur och förändrat klimat. Konsekvenserna kan vara både kort- och långsiktiga, direkta och indirekta, övergående och permanenta.

Miljökonsekvensernas omfattning bedöms som små med hänsyn till avfallshanteringens ringa andel transportsektorns utsläpp av föroreningar. Metangas är en kraftigare klimatpåverkande gas än koldioxid och det är viktigt att säkerställa att det inte sker betydande läckage till luft.

4.2.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv miljöpåverkan bedöms kunna uppstå på luftkvalitet och klimatfaktorer.

Detta bedöms uppstå främst på grund av åtgärder som syftar till att:

- förbättra insamlingen av hushållsavfall
- öka biogasproduktionen i syfte att minska användningen av fossila bränslen
- effektivisera transportsystemet

Exempel på hur positiv miljöpåverkan kan uppstå är genom att öka mängden material som samlas in för återanvändning och återvinning minskar behovet av att framställa nya produkter och därmed minska utsläpp vid nyproduktion av produkter. Effektivare transporter, genom exempelvis förbättrad ruttplanering och användning av förnybara drivmedel i renhållningsfordonen, bidrar till att minska mängden transporter samt ger mindre utsläpp från transporter. Genom att öka insamling och behandling av matavfall kan produktion av biogas öka, vilket kan ersätta fossila fordonsbränslen i exempelvis tätortsmiljö och därmed minska utsläpp av partiklar och klimatpåverkande fossil koldioxid.

Erfarenheter från livscykelanalyser visar att nyttan ur ett miljöperspektiv är större vid materialåtervinning än vid förbränning, trots att mängden transporter bedöms öka. Det är således bättre ur miljöhänseende att återvinna material så många gånger som möjligt innan det förbränns.

Miljöeffekterna av att öka mängden produkter och material som kan återanvändas respektive återvinnas minskar utsläppen till luft i hela produktionskedjan - från utvinning till tillverkning och distribution av varor - samt utsläpp vid behandling av avfallet. Effekten av att minska antalet transporter blir minskade utsläpp till luft. Effekten av att producera biogas kan bli att fossila bränslen ersätts och att utsläppen till luft från fordon därmed minskar. Utsläpp av partiklar från biogasdrivna fordon till luft är ytterst små.

Sammantaget bedöms utsläpp av transporter till återvinning understiga de miljövinster som erhålls genom återvinning. Som exempel på detta kan nämnas att de 670² ton plastförpackningar, som idag samlas in i Nyköpings och Oxelösunds kommuner, motsvarar att omkring 1 000 ton koldioxid sparas vid materialåtervinning. Detta motsvarar i sin tur cirka 500 000 mils körning med en personbil. För varje fordon som drivs med bensin eller diesel och ersätts med biobränsle minskar klimatpåverkan med cirka 90 %.

² Statistik från FTI visar att under 2016 samlades 9,1 kg plast in per invånare i Oxelösund och motsvarande uppgift för Nyköping är 10,38 kg per person. Totalt motsvarar det 563 ton plast från Nyköping och 106 ton plast från Oxelösund.

De positiva miljökonsekvensernas omfattning bedöms överstiga omfattningen av de negativa miljökonsekvenserna.

4.2.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan

För att minska negativ påverkan på luftkvalitet och klimatet kommer bland annat:

- Åtgärder av gasuppsamlingssystem från deponin vid Björshults avfallsanläggning.
- Utsläpp från transporter minskas genom förbättrad ruttplanering.
- Möjligheten för fastighetsnära insamling beaktas som alternativ till insamling via avlämningsplatser.
- Avfallshanteringen förbättras med hänsyn till att antalet transporter ska minimeras, exempelvis vid lokalisering av nya insamlingsplatser.
- Insamlingssystemet kvalitetssäkras eftersom god kvalitet på avfall, som ska återvinnas eller behandlas på annat sätt, minskar utsläppen till luft.
- Utbytet av fordonsflottan för insamling av hushållsavfall ske kontinuerligt.

4.3 MATERIELLA TILLGÅNGAR OCH RESURSHUSHÅLLNING

Materiella resurser omfattar återanvändning och materialåtervinning, hantering och omhändertagande av farligt avfall samt hållbar konsumtion. Här behandlas främst utvecklad återbruksdel vid ny återvinningscentral, information och åtgärder för ökad service och kundnöjdhet för att förebygga avfall och öka andelen materialåtervinning.

4.3.1 Nuläge och förutsättningar

I Nyköpings kommun samlades 83,5 kg förpackningar och returpapper per invånare, in för återvinning under år 2016. Motsvarande uppgift för Oxelösund är 73 kg per invånare. Nationellt samlas ca 66 kg per invånare in. Invånare i Nyköping och Oxelösunds kommuner sorterar således ut mera förpackningar och returpapper än genomsnittet nationellt.

4.3.2 Negativ miljöpåverkan

I den utsträckning det kommer att ske sluttäckning av nedlagda deponier medför detta behov av jordmassor, både för utjämning, tätning och för växtetablering, vilken är en negativ effekt med avseende på resurshushållning.

Omfattningen bedöms dock vara liten under avfallsplanens tidsperiod, eftersom åtgärder vid nedlagda deponier och vid Björshults avfallsanläggning kommer att ske på längre sikt.

4.3.3 Positiv miljöpåverkan

Positiv påverkan på materiella resurser kan uppstå om mängden avfall totalt sett minskar eller om mängden avfall till återvinning ökar.

Åtgärder för att bidra till att avfallsmängden på lång sikt minskar finns inom målområdet för ökad återvinning samt målområdet för minskade avfallsmängder och ökad återanvändning. Det kan handla både om att inte konsumera "i onödan", att välja produkter av god kvalitet, som håller länge, och om att öka mängden avfall eller produkter som återanvänds. Även åtgärder för minskad nedskräpning kan medföra positiva effekter på mängden material som lämnas till återvinning, om platserna för avlämning uppfattas som inbjudande.

Om återanvändning och återvinning av material ökar så minskar behovet av att ta ut jungfruligt material från jordens ändliga resurser. Det är alltid mer resurseffektivt att använda ett material flera gånger än att förbränna det och tillverka nya produkter av jungfruligt material, se även kapitel 4.2.

Produktion av mat kräver stora resurser i form av exempelvis vatten, elektricitet, drivmedel och grönytor. Mat som inte används, så kallat matsvinn, ger därmed upphov till miljöpåverkan helt i onödan. Erfarenheter från andra kommuner visar att åtgärder i storkök på exempelvis förskolor och skolor kan medföra en betydande minskning i mängden matsvinn från dessa verksamheter. En stor del av kommunernas invånare, inte minst barn, skolelever och deras föräldrar, berörs av detta och åtgärderna kan även ge bredare miljöpedagogiska effekter.

Genom rötning av matavfall uppkommer biogas som kan användas som fordonsbränsle och därmed ersätta fossilt bränsle, se kapitel 4.2 om påverkan på luft. Genom röttningsprocessen uppkommer även en rötrest som kan användas som ekologiskt gödningsmedel, så kallat biogödsel. Ökad insamling av matavfall bidrar därmed till positiv miljöpåverkan.

Omfattningen av de positiva miljökonsekvenserna beror på i vilken omfattning människors beteenden förändras. Sådant tar tid, men på lång sikt bedöms de positiva miljökonsekvenserna bli stora.

4.3.4 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan

Förändring av konsumtionsmönster, attityder och beteende för att uppnå förändringar kräver ett långsiktigt arbete och det är viktigt att ha stor uthållighet beträffande informationsinsatser som syftar till att förändra beteenden, eftersom detta tar lång tid. Välplanerade informationsinsatser bedöms dock kunna få stor positiv påverkan på lång sikt.

4.4 FÖRORENING OCH EXPLOATERING AV MARK OCH VATTEN

Här behandlas främst planerade åtgärder för flytt av återvinningscentral samt åtgärder vid nedlagda deponier.

4.4.1 Nuläge och förutsättningar

Nedlagda deponier

Utsläpp till mark och vatten sker exempelvis i form av lakvatten från aktiva och nedlagda deponier. I Nyköpings och Oxelösunds kommuner finns ett antal nedlagda deponier. I Nyköpings kommun finns i dagsläget 29 nedlagda deponier. Kommunen är verksamhetsutövare för 24 nedlagda deponier.

I Nyköping har två deponier bedömts tillhöra riskklass 1 *Mycket stor risk* och det gäller Kungshagen samt Spelshagen. Det finns två deponier som tillhör riskklass 2 och de finns i Nävekvarn samt Studsvik. Av resterande deponier bedöms 21 deponier tillhöra riskklass 3 *Måttlig risk* och 4 deponier tillhöra riskklass 4 *Liten risk*.

I Oxelösunds kommun finns i dagsläget 17 nedlagda deponier. Två deponier bedöms tillhöra riskklass 1, tre bedöms tillhöra riskklass 3 och elva bedöms tillhöra riskklass 4. Ingen deponi tillhör riskklass 2 och en deponi saknar riskklassning.

I avfallsplanen anges åtgärder angående fortsatt riskklassning av nedlagda deponier enligt MIFO samt vid behov upprättande av åtgärdsplan. Eventuella åtgärder för att

förbättra sluttäckning eller på andra sätt fysiskt minska risken för utläckage från nedlagda deponier beror på vad som framkommer i den kartläggning som ska göras samt vilka resurser för åtgärder vid nedlagda deponier som kommer att göras tillgängliga.

Björshults avfallsanläggning och återvinningscentraler

Björshults avfallsanläggning är den anläggning som är av störst betydelse för avfallshanteringen i Nyköping och Oxelösunds kommuner.

På anläggningen sker omlastning av hushållsavfall, mellanlagring av mat- och restavfall, farligt avfall, grovavfall, slam, betong, jord och grus. Det sker även flisning av trä, krossning av asfalt och betong, kompostering av trädgårdsavfall samt deponering av icke farligt avfall och asbest.

Inom Nyköpings kommun finns fem stationära återvinningscentraler och en mobil återvinningscentral som besöker flera platser enligt ett särskilt schema. Inom Oxelösunds kommun finns en återvinningscentral. Den återvinningscentral som finns på Björshults avfallsanläggning är gemensam för invånare i båda kommunerna. Denna återvinningscentral behöver flyttas från Björshults anläggning dels på grund av platsbrist för utveckling av återbruksdelen vid återvinningscentralen och dels på grund av att det i framtiden behöver genomföras sluttäckning av den gamla deponi som återvinningscentralen idag ligger på.

Det har gjorts en utredning angående förslag på ny plats för återvinningscentral. Platsen ligger i anslutning till ny lokalisering av Tekniska divisionen, på området Arnö, fastigheten Produkten. Området är planlagt för industri. Marken måste avskogas samt viss sprängning av berg behövs inför anläggandet av en ny återvinningscentral.

Övriga källor till utsläpp till mark och vatten till följd av avfallshantering

När avfall förbränns, vilket sker med en stor del av hushållsavfallet, uppstår olika sorters aska. En viss del kan under vissa förutsättningar användas för anläggningsändamål, men aska från förbränning av blandat hushållsavfall måste i dagsläget deponeras. Det är därför extra viktigt att det avfall som skickas till förbränning inte innehåller farligt avfall. Det är också viktigt att mängden avfall som förbränns minskar genom att ta vara på sådant som kan återanvändas, materialåtervinnas eller rötas. Förbränning av hushållsavfall (och därmed även deponeringen av askor) sker inte på någon anläggning inom Nyköpings eller Oxelösunds kommuner utan avfallet transporteras för närvarande till en förbränningsanläggning i Linköpings kommun.

Utsläpp till mark och vatten kan även ske till följd av olyckor och spill vid hantering av farligt avfall.

4.4.2 Negativ miljöpåverkan

Risk för utsläpp till mark och vatten föreligger främst genom de nedlagda deponier inom kommunerna som har bedömts behöva åtgärder i någon omfattning³. Följden av läckage av miljöfarliga ämnen kan bli störningar i ekosystemet och den biologiska mångfalden. Flera av de nedlagda deponierna bedöms behöva någon form av åtgärd (riskklass 3) eller behöver ytterligare bedömning (MIFO fas 2). Det bedöms därför

³ Riskklass 1-3

finnas en risk för utsläpp till mark och omfattningen av konsekvenserna beror av typ och omfattning av utsläppet, men det föreligger en förhöjd risk för störning i omgivande mark- och vattenmiljöer.

Genomförandet av planen ökar inte risken för utsläpp till mark och vatten, men bedöms inte heller påtagligt minska den risken på kort sikt.

En ny plats för återvinningscentralen, som idag finns på Björshults avfallsanläggning, medför att mark som idag inte är exploaterad kommer att tas i anspråk. Den plats som föreslås är dock planlagt för industri och därmed har platsen bedömts lämplig för denna typ av verksamhet. Utförligare bedömning av miljöpåverkan sker i samband med kommande anmälnings- eller tillståndprocess enligt miljöbalken. I den processen bedöms även eventuellt behov av skyddsåtgärder, till exempel för mark och vatten mot spill av oljor eller annat farligt avfall som hanteras vid återvinningscentral.

4.4.3 Positiv miljöpåverkan

Genomförandet av planen påverkar mark och vatten positivt främst genom minskade utsläpp till mark och vatten på lång sikt till följd av minskad risk för spridning av farliga ämnen från farligt avfall och minskade utsläpp från nedlagda deponier.

Enligt mål i avfallsplanen ska riskklassning enligt MIFO fas 2 göras, för de deponier där det inte gjorts tidigare. För de nedlagda deponier där det behövs ska åtgärdsplan upprättas. Åtgärderna med avseende på tillsyn och kontroll av nedlagda deponier medför endast positiv påverkan om eventuella brister som upptäcks också åtgärdas.

Minskade utsläpp till mark och vatten kan även förväntas på lång sikt till följd av mindre mängd farligt avfall i mat- och restavfallet. Insamlingssystemet för farligt avfall ska utvärderas och vid behov ska åtgärder vidtas. En renare avfallsfraktion minskar risken för läckage av miljöstörande ämnen från förbränningsaskor till mark och vatten. Målet är att minska mängden farligt avfall inklusive el-avfall i hushållens mat- och restavfall och det tar tid att ändra människors beteenden.

Genom att motverka ökningen av mängden avfall i samhället genom ökad återanvändning samt minska mängden farligt avfall, så kan mängden material som utvinns ur jordskorpan på lång sikt minska och därmed även tillförseln av mängden giftiga ämnen till omgivande natur och miljö. Den positiva miljöpåverkan av ökad återanvändning och ökad materialåtervinning kan därför på sikt bli stor.

4.4.4 Alternativ till avfallsplanens förslag att flytta återvinningscentralen

Alternativet till att flytta återvinningscentralen på Björshults avfallsanläggning till område Arnö, är att behålla återvinningscentralen på nuvarande plats. Detta medför dock att delar av de positiva effekter som förväntas av föreslagen avfallsplan uteblir. Det saknas möjligheter på nuvarande plats att utveckla återbruksverksamhet, till exempel kretsloppspark i den omfattning som utreds för den nya platsen. Återvinningscentralen på sin nuvarande plats är också ett hinder vid framtida sluttäckning av deponin inom Björshults avfallsanläggning.

Ur miljösynpunkt bedöms därför avfallsplanens förslag att flytta återvinningscentralen vara det som ger mest positiva miljöeffekter.

4.4.5 Åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan

Nedan beskrivs förslag att beakta vid genomförande av planens åtgärder för att motverka negativ miljöpåverkan eller optimera positiv miljöpåverkan.

Den information som finns om nedlagda deponier i kommunerna tyder på att det finns ett behov dels av att få bättre kunskap om riskerna och dels, i vissa fall, av att åtgärda brister för att minska risken för läckage av miljöfarliga ämnen. Att sluttäcka, eller på annat sätt förhindra eventuella läckage av miljöfarliga ämnen från nedlagda deponier är kostsamma åtgärder och i dagsläget är behovet av åtgärder oklart. Därför är planens inventering och undersökning av nedlagda deponier ett viktigt första steg även om det är viktigt att komma ihåg att enbart kontroll inte räcker för att säkerställa att det inte sker läckage av miljöfarliga ämnen.

När det finns intressen av att exploatera ett område där det finns en nedlagd deponi ställs normalt krav på åtgärder för att säkerställa att de gamla avfallsmassorna inte medför risk för hälsa och miljö i den nya markanvändningen. Det är då en fördel om det finns god kunskap om eventuella risker innan en byggprocess startar så att relevanta krav kan ställas.

4.5 INBÖRDES FÖRHÅLLANDE MELLAN OVANSTÅENDE MILJÖASPEKTER

Miljöaspekterna ovan hänger tätt samman. En åtgärd kan påverka flera aspekter samtidigt, både positivt och negativt. Ett exempel på detta är att ökad källsortering bedöms bidra till positiv miljöpåverkan på flera miljöaspekter genom minskat uttag av jungfruliga råvaror och därmed minskade utsläpp. Ökad källsortering bedöms även bidra till negativ miljöpåverkan på "Luft och klimatfaktorer" genom att mängden transporter kan komma att öka genom ökad insamling av separata avfallslag.

5 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

5.1 BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Syftet med avfallsplanen är att främja en hållbar utveckling. Planen bidrar i huvudsak till en positiv påverkan på människors hälsa och miljön.

Genomförandet av avfallsplanens åtgärder bedöms medföra flera positiva miljökonsekvenser, framförallt genom förbättrad hushållning med jordens ändliga resurser och minskad föroreningsbelastning på miljön.

De åtgärder som på lång sikt bedöms medföra störst betydande positiv miljöpåverkan bedöms vara åtgärder för att utreda och uppföra en ny återvinningscentral där återbruksverksamhet kan utvecklas, informationsinsatser och andra åtgärder för att förebygga avfall, minska matsvinn, öka återanvändning, öka återvinning av avfall, säkerställa att farligt avfall hanteras på säkert sätt, minska nedskräpning samt genomförande av riskklassning av nedlagda deponier. Genomförande av avfallsplanen bedöms medföra bättre resursutnyttjande av avfallet, ökad återvinning samt minskade utsläpp till luft, mark och vatten. Fortsatt kartläggning av nedlagda deponier samt vid behov upprättande av åtgärdsplan bedöms på sikt medföra minskade utsläpp till mark och vatten samt även minskade utsläpp till luft.

Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå främst till följd av risk för att behovet kan öka av både tunga transporter och personbilstransporter när mer avfall ska lämnas av hushållen och samlas in som separata avfallslag. Ökad mängd transporter medför ökat utsläpp av främst kväveoxider, koldioxid och partiklar till luft, vilket påverkar luftkvalitet och klimat negativt. Genom åtgärder såsom optimering av hämtningsrutt, krav på förnybara bränslen för hämtningsfordon, ökad tillgänglighet

via mobil ÅVC och långsiktiga mål för att minska konsumtionen kan negativ miljöpåverkan från transporter begränsas.

Flera åtgärder syftar till att förändra beteenden, exempelvis information för att förebygga avfall, öka återanvändning och öka återvinning av avfall och information om farligt avfall för att sådant avfall ska sorteras och lämnas på ett säkert sätt. Det tar lång tid att förändra beteenden, men på lång sikt, om informationsinsatserna är välplanerade kan det få stor positiv påverkan genom bättre resurshushållning och minskade diffusa utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Sammanfattningsvis bedöms den negativa påverkan av genomförandet av avfallsplanen vara liten.

5.2 NATIONELLA MILJÖMÅL

Avfallsplanens mål och åtgärder ligger i linje med nationella miljö kvalitetsmål och mål i Sveriges nationella avfallsplan med avseende på ökad återanvändning av avfall, ökad återanvändning av textilier, ökad återvinning av hushållens avfall, ökad återvinning av el-avfall, minskad nedskräpning, utsortering av matavfall och minskat matsvinn.

Avfallsplanens inriktning ligger i linje med hållbar utveckling och ansluter väl till nationella miljö kvalitetsmål. Sammantaget bedöms de nationella miljö kvalitetsmålen påverkas i positiv riktning av avfallsplanens åtgärder.

5.3 ÅTGÄRDER MOT NEGATIV PÅVERKAN

Nedan beskrivs förslag att beakta vid genomförande av planens åtgärder för att motverka negativ miljöpåverkan eller optimera positiv miljöpåverkan:

- Hänsyn till avfallshanteringen tas tidigt i processen för fysisk planering av nya bostadsområden.
- Vid planering av fastighetsnära insamlingsplatser i befintlig bebyggelse tas hänsyn till bland annat risk för buller vid bostäder.
- Det är viktigt att ha stor uthållighet beträffande informationsinsatser som syftar till att förändra beteenden, eftersom detta tar lång tid.

5.4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Sammanfattningsvis bedöms miljökonsekvenserna av genomförandet av föreslagen avfallsplan vara positiva. De negativa konsekvenserna av genomförandet av planen bedöms vara små och främst vara kopplade till risk för ökad mängd transporter av olika typer av avfall. Avfallsplanens inriktning ligger i linje med hållbar utveckling och ansluter väl till nationella miljö mål.

6 UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA MILJÖPÅVERKAN

I syfte att minska risken för att negativ miljöpåverkan uppstår till följd av avfallsplanens genomförande ska de åtgärder som redovisas i avsnitt 5.3 i miljökonsekvensbeskrivningen följas upp. Effektiv uppföljning genomförs genom att ansvarig för uppföljning av avfallsplanens mål och åtgärdsprogram även ansvarar för

uppföljning av åtgärder i miljökonsekvensbeskrivningen. Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder sker årligen.

7 REFERENSER

Skriftliga källor

Nyköpings och Oxelösunds kommuner	Avfallsplan, 2017-2024
Regeringen	Nationella miljökvalitetsmål
Naturvårdsverket	Från avfallshantering till resurshushållning - Sveriges avfallsplan 2012-2017